

Päihteet ja pelaaminen puheeksi työllisyyspalveluissa

Valmistaudu

- ☐ Pohdi etukäteen miten esität kysymykset aiheesta. Voit lähestyä asiaa asiakkaan tavoitteiden kautta, esimerkiksi tulevaisuuden työllistymisen ja työssäjaksamisen näkökulmasta.
- ☐ Varmista, että tila on rauhallinen ja keskeytyksetön.
- ☐ Mikä on oma suhtautumisesi tilanteeseen? Entä tunnetila? Kysyjän tulisi pystyä pysymään mahdollisimman neutraalina ja ammattiroolissa
- ☐ Valmistaudu myös siihen, ettei toinen ole valmis keskustelemaan aiheista. Silti voit ottaa asian puheeksi ja sillä on merkitystä

Ota puheeksi

- ✓ Esitä suoria kysymyksiä ja käytä selkeitä termejä
- ✓ Kysy avoimia kysymyksiä, vältä oletuksia
- ✓ Voit aloittaa kysymällä: "Voidaanko keskustella, millainen rooli päihteillä ja pelaamisella on elämässäsi?"

Kuuntele ja tarkenna

- ✓ Anna vastaukselle aikaa, vältä valmiiden vastausten tarjoamista
- ✓ Voit toistaa tai tarkentaa esitettyä kysymystä, jos sille on tarvetta
- ✓ Voit myös esittää lisäkysymyksiä, joilla saat tarkemman kuvan tilanteesta
- ✓ Vastauksen toistaminen on hyvä keino esittää tarkentavia kysymyksiä, näin vältät oman tulkinnan syntymisen. Kysy ja kuuntele, miten vastaaja näkee oman tilanteensa

Kannusta

- ✓ Tuo esille, että päihteistä ja pelaamisesta kannattaa puhua matalalla kynnyksellä.
- ✓ Käytä neutraaleja termejä. Voit todeta, ettei sinulla herää huolta tilanteesta ja kiittää keskustelusta. Stigmaa voivat lisätä kommentit "Hyvä ettei sinulla ole haasteita" tai "näin arvelinkin, ettei sinulla ole ongelmia näiden suhteen"

**Huolen herätessä nosta asia esille ja sanoita huolesi.
Voitte yhdessä pohtia tilanteeseen ratkaisuja ja apuja.
Korosta, että olet tilanteessa tukena.**

"Voinko kysyä päihteiden käytöstäsi ja pelaamisestasi?"

"Voinko kysyä, millainen rooli päihteillä ja pelaamisella on elämässäsi?"

"Olisiko sinulle sopivaa keskustella päihteiden käytöstä ja pelaamisesta?"

"Miten päihteet ja pelaaminen näkyvät elämässäsi?"

"Pelaatko rahapelejä tai digipelejä?"

"Miten käytät alkoholia?"

"Käytätkö jotain päihteitä?"

"Millainen rooli päihteiden käytöllä / pelaamisella on sinun elämässäsi?"

"Mitä itse ajattelet tilanteestasi?"

"Kerroit että käytät alkoholia satunnaisesti. Mitä tarkoitat satunnaisella käytöllä?"

"Kiitos että pystyit kertomaan tilanteestasi. Voisinko olla jotenkin avuksi?"

Tutustukaa yhdessä palvelun tarjoajiin ja tukimuotoihin. Mikäli huolesi edellyttää toimia, muista kertoa asiasta avoimesti.

POHJOIS-KARJALAN
SYÖPÄYHDISTYS

Malli on tuotettu EHEÄ-hankkeessa (2024–2025). Hanketta rahoitetaan terveyden edistämisen määrärahasta (STM).

Palveluihin ohjautumisen malli työllisyyspalveluissa

Päihde- sekä peliongelmiin on saatavilla apua hyvinvointialueen MIEPÄ- palveluista.

Päivystyksellisissä tilanteissa esim. alkoholivieroituksen tarve, asiakas tulee ohjata päivystykselliseen hoidontarpeen arvioon.

Arkielämän haasteisiin, kuten asumiseen tai toimeentuloon liittyen ohjausta ja neuvontaa on tarjolla aikuissosiaalityön palveluista.

Nikotiinituotteiden lopettamisen tukea on tarjolla terveysasemilta, sekä digitaalisista palveluista. Myös järjestöt tarjoavat tukipalveluita, joita voi hyödyntää asiakkaan tilanteessa.

Tukea päihde- ja peliongelmiin

**Mielenterveys- ja päihdepalveluiden
hoitokoordinaattori** arkisin klo 8-15.45

p. 013 330 2145.

Tätä kautta voi saada hoitosuhteen oman alueen MIEPÄ-työntekijälle, apua sekä ohjeistusta tilanteeseen. Ajanvaraus myös digitaalisten palveluiden kautta.

Digitaaliset palvelut: Mielen hyvinvointipalvelut.

Neuvoa mielen hyvinvointiin, riippuvuuksiin tai päihteisiin liittyvissä huolissa arkisin 8–15.30
<https://www.siunsote.fi/digi> tai Siun soten mobiilisovelluksesta.

Päivystykselliset palvelut

Siun soten päivystysapu p. 116117 (24/7)

Akuutit vieroitushoidon arviot

Sosiaali- ja kriisipäivystys p. 013 330 9002 (24/7)
tarjoaa apua sosiaalisessa hätätilanteessa tai kriisitilanteissa. esim. huoli-ilmoitukset ja perhe- sekä väkivaltatilanteet.

<https://www.siunsote.fi/palvelu/sosiaali-ja-kriisipaivystys/>

Tukea nikotiinituotteiden käytön lopettamiseen

Terveysaseman palvelut

Tarjoaa neuvontaa nikotiinituotteiden käytön lopettamiseen ja tarvittaessa lääkityksen arviota esim. vieroitusvalmisteisiin.

<https://www.siunsote.fi/terveysasemien-vastaaanotot>

**Digitaaliset palvelut: Sairastuminen ja
terveyshuoli –palvelu, arkisin kello 8–15.30.**

<https://www.siunsote.fi/digi> tai Siun soten mobiilisovellus

Aikuissosiaalityön palvelut

Sosiaalipalvelujen keskitetty puhelinpalvelu

p. 013 330 2810

Numerosta saat ohjausta ja neuvontaa työikäisten sosiaalipalveluista.

Maanantai—Perjantai 10.00—14.00

<https://www.siunsote.fi/tyoikaisten-sosiaalipalvelut>

Ehkäisevän päihdetyön polusta löydät lisää tietoa ja toimintaohjeita, kun päihteet ja pelaaminen herättää huolta. Lisäksi linkit ajantasaisiin yhteystietoihin Siun soten sivuille.

<https://palveluketjut.siunsote.fi/ehkaiseva-paihdedtyo/>

Järjestöjen tarjoamaa tukea

Paikalliset järjestöjen tarjoamat palvelut, vertaistukiryhmät ja kohtaamispaikat löydät osoitteesta www.lahella.fi

Pohjois-Karjalan kriisikeskus tarjoaa keskustelutukea ja apua kriisitilanteissa ja vaikeissa elämäntilanteissa
<https://www.mielenterveysseurat.fi/pohjois-karjala/>

Seurakunnan palvelut (perheneuvonta ja diakoniatyö)

Valtakunnallisia apua ja tukea tarjoavat tahot:

EHYT päihdeneuvontapuhelin

p. 0800 900 45 (24/7)

Stumppi-neuvontapuhelin (nikotiinituotteiden lopettamisen tuki)

p. 0800 148 484

Peluurin auttava puhelin

p. 0800 100 101

Omat muistiinpanot